

Ineens krijg je de mededeling dat er een audit komt op school en dat ze ook bij jou in de klas komen kijken. Waarom gebeurt dat, wat wordt er precies onderzocht en wat betekent het voor jou als leerkracht? In dit artikel lees je wat een audit is, waarom scholen ervoor kiezen en hoe je je erop kunt voorbereiden. Benut die audit om je onderwijs zichtbaar te maken.

TEKST MARK VAN DER POL | FOTOGRAFIE VINCENT VAN DEN HOOGEN

Het doel van een audit

Er zijn meerdere definities van een audit. Volgens Van Dale betekent 'audit' een *kritisch onderzoek naar de bedrijfsvoering*. Afhankelijk van de reden van de audit en specifieke vragen van de school, bestaat een audit over het algemeen uit een serie onderzoeksactiviteiten die in de school worden uitgevoerd: klassenbezoeken, gesprekken met leerkrachten, documentonderzoek (opbrengsten, borgingsdocumenten, plannen en evaluaties) en gesprekken met de schoolleiding en de interne begeleiders. Vaak wordt er ook gesproken met kinderen en ouders. Het doel is om een breed beeld te krijgen van de kwaliteit van het onderwijs en niet, zoals Van Dale stelt, de bedrijfsvoering. Het beeld van de kwaliteit wordt naderhand teruggegeven aan de school, idealiter in een gesprek met het team en een beknopt schriftelijk verslag.

Waardevolle feedback

Steeds meer besturen organiseren interne audits: onderzoek door mensen uit de eigen organisatie. Teams van één of enkele directeuren, kwaliteitscoördinatoren en leerkrachten die een andere school binnen het eigen bestuur bezoeken. Deze interne audits zijn voornamelijk bedoeld om de school waardevolle feedback te geven. Het kan ook zijn dat er een externe adviseur wordt ingehuurd: iemand met een blik van buiten die ongeveer dezelfde acties onderneemt als de interne auditor. Soms lijkt het alsof auditoren van binnen de organisatie milder zijn dan externe auditoren. Dit kan komen doordat interne auditoren ook een relationele band hebben met de school of de mensen daar. Scherpte en dingen die minder goed gaan durven benoemen, vraagt een bepaalde vaardigheid en distantie. Soms is dat lastig als de auditoren deel uitmaken van hetzelfde bestuur.

Onderwijskwaliteit verbeteren

Er is niet één reden voor een audit. Over het algemeen wil de directie of het bestuur betekenisvolle feedback op de kwaliteit van het onderwijs: wat gaat er goed, wat kan er beter en wat móet er beter? Bij voorkeur aangevuld met adviezen en een prioritering.

Het doel kan dan zijn dat ze willen weten hoe de school ervoor staat – vaak ten opzichte van de inspectiestandaarden. Soms omdat er zorgen zijn rond één of meerdere van deze standaarden, bijvoorbeeld de opbrengsten.

Naast een beeld van de kwaliteit zijn er nog twee redenen waarom er gekozen wordt voor een audit. Ten eerste brengt dit het gesprek over kwaliteit op gang. Iemand van buiten de school constateert iets en geeft dit terug. Zeker als dit een verbeterpunt is, gebeurt er wat binnen het team: je bent het ermee eens of juist niet en je gaat in gesprek over wat er gezien is, hoe dit komt, enz. Dit gesprek is altijd waardevol en zet aan tot reflectie.

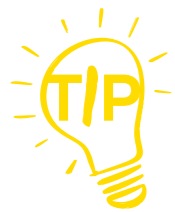
Een andere reden, in het geval van interne audits, is dat mensen binnen het bestuur opgeleid worden om audits uit te voeren. Deze auditteams krijgen door dit proces kennis van wat goed onderwijs is, van het doen van onderzoek en van het teruggeven van wat er gezien is zonder oordeel en het kwaliteitsgesprek op gang te brengen.

Wat betekent een audit voor jou?

Het kan leuk en interessant zijn als de school geaudit wordt. Maar soms is het ook best spannend, zeker als jij geobserveerd wordt. Een auditor beoordeelt jou of de school formeel niet: dat doet je leidinggevende of bestuurder. Maar het voelt soms wel alsof je beoordeeld wordt, zeker als er zaken niet goed gaan. Daarbij komt dat bij externe audits vaak wél een oordeel gevraagd wordt, bijvoorbeeld als de opdracht aan de auditor is om aan te geven of

REFLECTIE OP ONDERWIJS

Zo haal je meer uit een audit

Neem als voorbereiding op een audit het waarderingskader van de inspectie eens door, met name hoofdstuk 5. Daarin staat wat er van een leerkracht en een school verwacht wordt.

De kwaliteit van onderwijs gaat verder dan cijfers en afvinkvakjes

de school voldoet aan de inspectienormen. Tijdens zo'n observatie kijkt de auditor naar wat jij doet: welke stappen doorloop je tijdens je instructie, lukt het je om te differentiëren, heb je zicht op alle kinderen en geef je ze feedback, voelen de kinderen zich veilig? Het grotere plaatje (wat is het aanbod van de school, wat is de visie op lesgeven en leren, hoe werken jullie als team samen, hoe leggen jullie verantwoording af, enz.) komt meer schoolbreed aan de orde. Hier gaat de directie over. Maar het kan goed zijn dat deze onderwerpen wel aan de orde komen tijdens het gesprek met de auditor.

Zo bereid je je voor op een audit

Een audit is er om jou en je collega's waardevolle feedback te geven, zodat het onderwijs waar nodig verbeterd kan worden. Het is daarom belangrijk dat je lesgeeft zoals je altijd doet. Toch zijn er een aantal punten waarop je je kunt voorbereiden:

- Zorg dat je weet wat de opdracht is aan de auditor en van wie de opdracht komt. Wat komt hij of zij doen, waar gaat het nagesprek over en welke status heeft de audit als geheel? En welke status heeft de observatie van jouw les? Is dit een beoor-

deling van jouw les of gaat het om het plaatje van de school als geheel? Zijn de gesprekken anoniem? Wat gebeurt er met de uitkomsten?

- Bedenk van tevoren ook wat jij kwijt wilt aan de auditor. Bijvoorbeeld waarop je trots bent, wat goed gaat. Maar ook wat niet goed gaat binnen school. Bijvoorbeeld dat het team onvoldoende in staat wordt gesteld om zich bij te scholen of dat er continu veel te veel aangepakt wordt.
- Leg relevante zaken als lesvoorbereiding, doelenplanner en groepsoverzicht vast klaar, zodat de auditor weet welke gedachte er achter de les zit.

Doe wat je altijd doet. Dat is het meest natuurlijk en het helpt je om waardevolle feedback te krijgen. Mocht je er toch tegen opzien, bespreek je les dan voor met een collega, praat erover en vraag feedback. Wat ook kan helpen, is om vóór de observatie alvast kennis te maken met de auditor. En tijdens de les zelf: voor je het weet ben je bezig met je les en de kinderen en vergeet je dat er iemand in de klas zit.

Als er na afloop een gesprek is over de les, zal de eerste vraag waarschijnlijk zijn wat je er zelf van

vond: is je doel behaald, ben je tevreden? Geef dan aan wat je zelf goed of minder goed vond gaan. Het feit dat je over je les nadenkt en hierop reflecteert, is voor de auditor een belangrijk signaal. En dingen gaan soms anders dan je gepland hebt. Dat weet de auditor ook.

Maak jouw onderwijs zichtbaar tijdens een audit

Ook als school kun je je voorbereiden, waarbij jij als leerkracht een waardevolle bijdrage kunt leveren. Daarbij gaat het vooral om de vraag wat jullie als school willen uitstralen: welke kwaliteit willen jullie bieden en laten zien? Wanneer vinden jullie zelf dat jullie het goed doen?

Natuurlijk zijn er cijfers van de opbrengsten en tevredenheidspeilingen, maar de onderwijs-

kwaliteit gaat verder dan dat. Wat vinden jullie, gezien de kinderen die op school zitten, zelf goed onderwijs? En wat verwachten kinderen en ouders van jullie? De kwaliteit van het onderwijs gaat bijvoorbeeld ook over creativiteit, kritisch denken, zelfstandigheid en samenwerking. Allemaal wezenlijke onderwerpen waar jij als leerkracht dagelijks hard aan werkt, maar die we niet altijd meten en verantwoorden. Zonde! Juist daarom is het van belang om ook deze dingen expliciet mee te nemen in een audit.

Vervolgens gaat het erom wat jij als leerkracht en jullie als team doen met wat er geconstateerd is als de auditor weer weg is: Wat ziet iemand die van buiten komt? Zien wij dit ook zo en wat vinden we ervan? En ten slotte: wat doen we hiermee?

Uiteindelijk levert zo'n audit altijd iets op: een goed gesprek over het onderwijs dat jullie geven, complimenten over hoe je het doet of goede feedback waarmee je aan de slag kunt. 🍀

Mark van der Pol is onderwijsadviseur, analist bij de PO-Raad en netwerklid van JSW.